

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 21 februari 2024

Saken

Omställningsstudiestöd; utbetalning

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om omställningsstudiestöd för studier på en högskola under perioderna den 28 augusti 2023 – 14 januari 2024 och den 15 januari – 2 juni 2024.

CSN beviljade, den 26 september 2023, omställningsstudiestöd för vecka 35 år 2023 – 2 år 2024 och veckorna 3 – 22 år 2024. I samband med beslutet bifogade CSN två blanketter, en för vardera perioden, för att lämna studieförsäkran samt informationsbladet "Viktigt att veta om ditt omställningsstudiestöd" där NN bland annat informerades om att studieförsäkran ska ha kommit in till CSN senast en månad efter att perioden med omställningsstudiestöd har börjat samt att rätten till omställningsstudiestöd är förverkad om studieförsäkran inte kommer in i tid.

CSN beslutade sedan, den 21 februari 2024, att upphäva beslutet om omställningsstudiestöd gällande veckorna 3 – 22 år 2024. Grunden för beslutet var att NN inte lämnat in någon studieförsäkran.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Den 29 januari 2024 fick hon mejl med en uppmaning att lämna in studieförsäkran. I mejlet stod det att man kunde lämna in studieförsäkran via formuläret på hemsidan eller via post. Hon valde att mejla det genom formuläret. I fredags ringde hon CSN för att fråga vad som skett och man påtalade då att man inte kunde hitta hennes studieförsäkran. Hon bifogar nu printscreen på att hon fotat blanketten den 29 januari 2024 samt en kopia på blanketten i sin helhet, som är underskriven den 28 januari 2024. – NN bifogade kopior av foton på studieförsäkran.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. CSN inkom därefter, på nämndens begäran, med ett yttrande och anförde bland annat följande. För att CSN ska betala ut omställningsstudiestöd för en studiestödsperiod krävs det att den studerande styrker att denne bedriver de studier som stödet är beviljat för. Den studerande ska därför lämna in en studieförsäkran inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser. Om den studerande inkommer för sent med sin studieförsäkran, så kan det finnas särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestöd ändå. NN har inte framfört något som kan betraktas som särskilda skäl för att ändå betala ut omställningsstudiestöd. Hon har däremot skickat in en bild av studieförsäkran samt en skärmdump som visar att hon har fotograferat studieförsäkran den 29 januari 2024. CSN har dock inte mottagit själva handlingen det datumet, då det inte finns inskickad till CSN via e-post så som NN menar i sitt överklagande, vilket också framgår i bifogade handlingar. Enligt 22 § förvaltningslagen (2017:900) betraktas en handling ha kommit in till en myndighet den dag handlingen når myndigheten eller en behörig befattningshavare. Skärmdumpen som visar att NN har fotat blanketten den 29 januari 2024 kan inte likställas med att handlingen faktiskt har inkommit till CSN. Med anledning av det så bedömer CSN att överklagandet ska avslås.

NN har beretts möjlighet att bemöta CSN:s yttrande och hon har anført i huvudsak följande. Den 29:e januari fick hon, vilket hon skrev i överklagandet och som CSN styrker, ett mejl gällande att skicka in studieförsäkran. Efter att ha stoppat ner blanketten och frankerat ett kuvert bestämde hon sig för att det var säkrare att skicka in blanketten via formuläret som länkades i mejlet eftersom vanlig post kan komma bort. Genom att fotografera blanketten skickade hon in den genom formuläret genom hennes mobil. Webbläsaren på hennes mobil gick fram till sidan där CSN tackade för meddelandet. Därefter har detta inte nått fram till CSN. Eftersom det inte skickas bekräftelsemejl på att det inkommit, är det svårt att veta om det hon skickar kommer fram. Ytterligare en sak som försvårar för henne att se att det kommer in är att man inte kan följa omställningsstudiestödets händelser så som man kan med de "vanliga" studiemedlen. Annars hade hon kontaktat CSN för att dubbelkolla vad som skett om det inte dykt upp på mina sidor och därmed kunnat skicka in det på nytt inom tidsramen. Hon har inte några "särskilda skäl" som CSN uttrycker det, eftersom hon anser att hon gjort rätt för sig och skickat in studieförsäkran i tid, tyvärr styr hon inte över tekniken.

Därefter har CSN:s rättsavdelning kommit in med ett yttrande och anført bland annat följande. Inom förvaltningsförfarandet har sedan länge gällt som princip att en handling ska anses inkommen den dag då handlingen har kommit in till mottagaren, alltså till myndigheten eller en behörig befattningshavare vid myndigheten. Om handlingen till exempel blir försenad i posthanteringen räknas den som inkommen den dag den faktiskt nått myndigheten, inte den dag avsändaren kunnat räkna med att den når fram. Handlingar som aldrig når myndigheten räknas inte heller som inkomna, oavsett anledningen till avbrottet eller om avsändaren har någon del i det. Denna huvudregel bygger på principen att det är avsändaren som bär risken för att överföringen av ett meddelande till en myndighet inte fungerar eller kan komma att försenas (jämför prop. 1971:30 del 2 s. 369). En elektronisk handling, som skickats till myndigheten genom dataöverföring i ett elektroniskt kommunikationsnätverk eller

på annat liknande sätt, anses som inkommen när den blir tekniskt tillgänglig för myndigheten eller en behörig befattningshavare på myndighetens server i datanätverket (jämför prop. 2016/17:180 s. 307). CSN kan konstatera att myndigheten inte emottagit någon handling från NN innan beslutet den 21 februari 2024. Myndigheten har företagit sökning både i systemet för brevären den samt i diariet. Studieförsäkringen har därmed inkommit för första gången i samband med NN:s överklagande, den 28 februari 2024. Frågan är då om de omständigheter som NN anfört kan anses utgöra särskilda skäl att godta hennes studieförsäkring trots att den inkommit för sent. CSN:s utgångspunkt är att det kan anses finnas särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestöd om en omständighet som den studerande inte har kunnat råda över har utgjort ett hinder att lämna in en studieförsäkring i rätt tid. NN har själv uppgett att hon inte har särskilda skäl men att hon inte kunnat råda över tekniskt strul. CSN anser att det sammantaget inte föreligger sådana särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestöd. Överklagandet ska då avslås.

NN har beretts möjlighet att bemöta CSN:s yttrande, men har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 35 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. CSN får betala ut omställningsstudiestöd endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för. Omställningsstudiestödet är förverkat om den studerande inte inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare får stödet ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

I 12 kap 3 § CSNFS 2022:5 anges att omställningsstudiestöd för en studiestödsperiod får börja betalas ut när studieförsäkringen avseende studierna under denna period har kommit in till CSN.

Av 22 § förvaltningslagen (2017:900) framgår bland annat att en handling har kommit in till en myndighet den dag som handlingen når myndigheten eller en behörig befattningshavare.

Överklagandenämndens bedömning

Frågan i detta ärende är om NN styrkt att hon bedriver studier under vårterminen 2024 i rätt tid.

I ärendet har framkommit att CSN under ärendets handläggning har lämnat information till NN om konsekvensen av en utebliven studieförsäkring. NN har beskrivit att hon skickat ett fotografi av sin underskrivna studieförsäkring via CSN:s webbformulär, men att tekniken inte har medgett att hon kunnat följa upp att den nått fram till CSN. Överklagandenämnden konstaterar att som en allmän rättsgrundsats gäller att ansökningar eller andra rättshandlingar som skickas till en myndighet sker på avsändarens risk. Det finns således ett stort ansvar att kontrollera att handlingen kommit fram i tid. Detta gäller oavsett om handlingen skickats via post eller överförs

elektroniskt. Mot den bakgrunden kan Överklagandenämnden konstatera att NN inte har kommit in med någon studieförsäkran för de aktuella studierna inom en månad från starten av den tidsperiod som omställningsstudiestödet avser.

NN har istället genom studieförsäkran för vårterminen 2024 styrkt sina studier först vid överklagandet och således efter den ovan angivna tidpunkten. Frågan i ärendet är då om det föreligger särskilda skäl att ändå betala ut omställningsstudiestöd trots att hon styrkt studierna för sent. Rätten till omställningsstudiestöd är då förverkad enligt huvudregeln.

CSN har berett sökande möjlighet att lämna blankett om studieförsäkran elektroniskt via ett formulär vilket NN säger sig ha gjort i detta fall. Överklagandenämnden noterar i sammanhanget att NN inte lämnat några underlag över datatrafik eller liknande som ger stöd för att hon skickat någon handling genom CSN:s webbformulär vid det uppgivna tillfället (den 29 januari 2024). Vad som i detta fall framkommit i ärendet, i huvudsak om svårigheter vid insändandet i det elektroniska formuläret och att det inte var möjligt att elektroniskt kontrollera om handlingen kommit in kan, enligt Överklagandenämndens mening inte i sig medföra att det finns särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestöd trots en sen studieförsäkran. Det har heller inte i övrigt framkommit särskilda skäl för att ändå betala ut omställningsstudiestödet. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna, Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning